

Měsíc autorského čtení

Petr Minařík

Bibliografický záznam: MINAŘÍK, Petr. Měsíc autorského čtení [online přednáška]. Brno: FF MU, Blok expertů, 22. 10. 2020.

Q&A

1. Kdy vzniklo autorské čtení?

Přednáška se zabývala tématem autorského čtení, avšak již na počátku nám přednášející sdělil, že přednáška se nebude zabývat historií autorského veřejného čtení, proto by rád uvedl alespoň stručnou odpověď na tuto důležitou otázku. Kdy započalo veřejné autorské čtení? Argentinský spisovatel Alberto Manguel (2012) se v jedné kapitole svého díla *Dějiny čtení* zabývá historií autorského čtení. Známý jsou doklady o aktu autorského čtení již v 5. stol. před Kristem ve starověkém Řecku. Známým propagátorem veřejného čtení byl v 1. stol. n. l. Plinius Mladší, jenž byl zvyklý předčítat svá díla, aby dosáhly popularity sebe i tvořeného díla ještě za svého života. Soudobé zvyklosti vyžadovaly pečlivou pozornost naslouchajících, kteří po konci i dvoudenního čtení, měli vznést námitky, tak aby autor mohl svůj předčítaný text případně upravit. Po nástupu latiny v 6. stol. n. l. se kvůli omezené znalosti tohoto jazyka veřejná čtení téměř vytratila. Veřejná čtení byla znovu obnovena až v renesančním období. Manguel se v tomto úseku lidských dějin věnuje především Chaucerovi, který stejně jako Plinius poznal, že veřejné čtení jeho díla mu nejen přinese čtenáře, ale zároveň může tento akt sloužit jako jakási autokorekce textu. Jindy bylo autorské čtení motivováno cenzurou, tak lze jmenovat příklad Rousseauův. Zlatým věkem veřejného autorského čtení bylo 19. století a jeho hlavním představitelem Charles Dickens. Dickensovy čtecí turné dodnes nemají obdoby. Dickens si totiž svá čtení dopředu s opravdovou profesionalitou připravoval a přesně věděl, jak svým čtením upoutat pozornost publika.

2. Proč je dobré pro spisovatele číst i knihy jiných autorů?

Autoři jsou nejen veřejnými čtenáři svých děl, ale zároveň i čtenáři soukromými, čtoucími díla autorů jiných. Měl-li bych mít nějaké doporučení pro začínající autory, odkážu je na Raye Bradburyho (1998) a jeho knihu *Zen a umění psát*. V kapitole Jak pěstovat a krmit Múzu ztotožňuje Bradbury podvědomí právě s Múzou. Múza je tedy něco, co si každý z nás s sebou neseme, ale málokdo jí dává dostatečnou potravu, aby se nám odměnila. Bradburyho recept, jak řádně nakrmit Múzu, zní:

- a) Čtete poezii, neboť: *Poezie je dobrá, protože napíná svaly, které dostatečně často nepoužíváte. Poezie rozvíjí smysly a udržuje je v tom nejlepším stavu.* (Bradbury, 1998, s. 50)
- b) Čtete eseje, neboť: *Tady zas volte a vybírejte, zvolna procházejte staletími. Budete mít opravdu co vybírat z časů, kdy esej ještě býval hodně populární. Nikdy nemůžete, vědět, kdy se vám budou hodit podrobnosti o tom, jaké to je cestovat pěšky, pěstovat včely, tesat náhrobní kameny nebo pohánět obruč.* (Tamtéž, s. 51)
- c) Čtete povídky a romány, neboť: *Čtete ty autory, kteří píší tak, jak vy byste jednou chtěli psát, kteří myslí tak, jak vy byste rádi mysleli. Ale čtete také ty, kdo nepřemýšlejí a nepíší tak, jak vy byste chtěli přemýšlet a psát, což vám může ukázat směr, kterým byste se jinak dlouhá léta nevydali. Nedovolte, aby vám snobismus druhých zabránil číst Kiplinga, když ho řekněme nikdo jiný nečte.* (Tamtéž, s. 52)

3. Lze autory nějak rozdělit podle jejich schopností a je to vůbec možné?

Na druhou otázku lze odpovědět velmi jednoduše a rychle. Je to nejen možné, ale přímo nutné. Kdo totiž nemá nic za špatné, nemůže mít ani nic za dobré. Pokud by si všichni autoři byli rovni, pak by nikdo nebyl dobrý, diference je tedy nezbytností. K otázce druhé bych rád představil klasifikaci autorů, kterou uvádí Arthur Schopenhauer (1994, s. 8):

A opět lze rozlišit trojí druh autorů: za první ty, kteří píší, aniž by mysleli. Píší z paměti, ze vzpomínek nebo dokonce rovnou z cizích knih. Tato skupina je nejpočetnější. – Za

druhé autory, kteří při psaní myslí. Myslí, aby psali. Je jich hodně. – A za třetí, kteří mysleli, než se pustili do psaní. Ti jsou vzácní.

Druhou skupinu autorů Schopenhauer přirovnává k lovcům, kteří vyrazili na lov nepřipravení. Jdou lovit na náhodu. Málokdy se vracejí s velkou kořistí. Zatímco třetí skupina autorů si již před štvanicí divou zvěř pochytila, a v procesu lovu zvěř žene z jedné oplocené ohrady do druhé, zabývat se pak mohou už jenom mířením a střelbou. *Takový lov něco přinese.* (Tamtéž s. 8)

Zdroje:

BRADBURY, Ray. *Zen a umění psát: eseje o tvořivosti*. Překlad Alena Kottová. Praha: Pragma, 1998, s. 45-59. Jak pěstovat a živit Múzu. ISBN 80-7205-433-3.

MANGUEL, Alberto. *Dějiny čtení*. Překlad Olga Trávníčková. Vyd. 2. Brno: Host, 2012, s. 315-329. Autor jako čtenář. ISBN 978-80-7294-714-0.

SCHOPENHAUER, Arthur a SACHER, Petr, ed. *O spisovatelství a stylu*. Překlad Věra Koubová. 1. vyd. Praha: Hynek, 1994, s. 8-12. Paragraf 273. Punkt; sv. 1. ISBN 80-85906-00-7.